

Funktionsverbgefüge ความเป็นมา-ลักษณะ-ประมวลศัพท์

สุรวดี สันประเสริฐ¹

Funktionsverbgefüge ความเป็นมา-ลักษณะ-ประมวลศัพท์
เอนก กิมสุวรรณ
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2547
จำนวน 304 หน้า

สำหรับการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาโครงสร้างภาษาและไวยากรณ์ยังคงเป็นแขนงหนึ่งผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้หัวข้อเรื่องทางไวยากรณ์ในภาษาเยอรมันหลายหัวข้อก็มีการสอนกันอย่างจริงจังให้กับนิสิตนักศึกษา Funktionsverbgefüge หรือ **หน่วยสร้างคำกริยาที่ไม่มีความหมายประจำคำในภาษาเยอรมัน** ก็เป็นหัวข้อหนึ่งที่มีการพูดถึงบ่อยครั้ง เนื่องจากการใช้หน่วยสร้างคำกริยาดังกล่าว ถือเป็นปรากฏการณ์ทางภาษา ซึ่งแม้แต่เจ้าของภาษาเองก็ประสบปัญหา ตลอดจนต้องระมัดระวังในการใช้ ผู้เรียนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้หัวข้อนี้อย่างลึกซึ้ง

อย่างไรก็ตาม ตำราหรือเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับ Funktionsverbgefüge โดยเฉพาะกลับไม่เป็นที่แพร่หลายในวงการการสอนภาษาเยอรมันเท่าที่ควร จะปรากฏเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งในแบบเรียนภาษาเยอรมันระดับกลาง (Mittelstufe) หรือผู้สอนบางท่านก็อาจจะจัดทำขึ้นคำศัพท์ขึ้นมาเพื่อประกอบการสอนเท่านั้น **Funktionsverbgefüge ความเป็นมา-ลักษณะ-ประมวลศัพท์** ของ รองศาสตราจารย์ ดร. เอนก กิมสุวรรณ จึงถือว่าเป็นตำราที่เหมาะสมในการใช้ประกอบการเรียนการสอนหัวข้อทางไวยากรณ์เรื่องนี้ หรือแม้แต่การใช้เพื่อค้นหาคำศัพท์ประกอบการเขียนเอกสารภาษาเยอรมันด้วยภาษาระดับทางการเป็นอย่างดี

ผู้เขียนได้อธิบาย “ความเป็นมา-ลักษณะ-ประมวลศัพท์” เป็นภาษาไทยอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยรวบรวมคำอธิบายจากหนังสือไวยากรณ์มาตรฐานของเยอรมันหลายเล่ม อีกทั้งในส่วนของการประมวลศัพท์ผู้เขียนได้รวบรวมมาจากหนังสือแบบฝึกหัดต่างๆ รวมทั้งพจนานุกรมอีกเป็นจำนวนมากเป็นต้นว่า Duden-Wörterbuch, Duden-Redewendungen, Duden-Stilwörterbuch, Duden-Deutsches

¹ นักวิชาการอิสระ

Universalwörterbuch, Wahrig- Wörterbuch และ Wörterbuch-Deutsch als Fremdsprache ซึ่งเป็นที่นิยมในวงการการสอนภาษาเยอรมัน ตลอดจนตำราที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนหนึ่ง ทั้งนี้ผู้เขียนไม่ได้รวบรวมเฉพาะ Funktionsverbgefüge เท่านั้น หากแต่ยังรวมเอาสำนวน หรือ หน่วยสร้างคำกริยาในรูปแบบที่ใกล้เคียง เข้ามาด้วย รวมทั้งผู้เขียนได้แปลคำศัพท์ทุกคำและประโยคตัวอย่างทุกประโยคเป็นภาษาไทย เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถ่องแท้

ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วนหลักโดยในส่วนที่หนึ่งแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยได้อีก 3 ประเด็น กล่าวโดยลำดับดังนี้

1. ความเป็นมาของ Funktionsverbgefüge (FVG)

ผู้เขียนอธิบายปรากฏการณ์ในการใช้ภาษาเยอรมันในต้นทศวรรษที่ 60 เนื่องจากมีการใช้ภาษาเยอรมันในระดับทางการกันอย่างแพร่หลายโดยทั่วไป จึงมีการอ้างอิงถึงแผนพับที่แนะนำวิธีการเขียน “ภาษากฎหมายและภาษาราชการ” ขึ้น ซึ่งออกโดยสมาคมภาษาเยอรมันและมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายในเป็นผู้เขียนคำนำแนะนำให้หน่วยงานต่างๆ ใช้ภาษาตามรูปแบบในเอกสารนี้ นักวิชาการทางด้านภาษาเยอรมันหลายท่านก็ให้ความสนใจกับปรากฏการณ์ดังกล่าว ที่มีโครงสร้าง:

คำนาม + คำกริยา (Subjekt + Verb) และ

คำบุพบท + คำนาม + กริยา (Subjekt + Nomen + Verb)

โครงสร้างดังกล่าวเป็นโครงสร้างปกติ แต่ระยะหลังมีการใช้คำกริยาที่ความหมายปกติหายไป เสมือนเป็นคำที่ไม่มีความหมาย เช่น คำกริยาพื้นฐาน kommen (มา) machen (ทำ) sein (เป็น อยู่ คือ) และคำนามในหน่วยสร้างเหล่านี้จะถูกสร้างมาจากคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ (Adjektiv) เช่น :

einen Besuch machen = besuchen (V. เยี่ยมเยียน)

in Verlegenheit sein = verlegen (Adj. เจิน,อาย)

2. ลักษณะทั่วไปของ FVG

ผู้เขียนแบ่งลักษณะทั่วไปของหน่วยสร้างคำกริยาดังกล่าวไว้เป็นข้อๆ แต่จะขอยกลักษณะเด่นที่สุดออกมาเพียง 2 ข้อดังนี้

2.1) FVG แบ่งออกเป็น 2 โครงสร้างเท่านั้น คือ

• คำนาม + คำกริยา : Hilfe leisten (ช่วยเหลือ)

• คำบุพบท + คำนาม + กริยา : zu Ende gehen (จบลง)

2.2) คำกริยาใน FVG จะเรียกว่า Funktionsverb จะไม่มีคำแปล เพราะคำแปลจะไปขึ้นอยู่กับ คำนาม กริยาจึงทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เท่านั้น เช่น

• Kritik üben = “วิจารณ์” ไม่ใช่ “ฝึกการวิจารณ์”

3. ลักษณะโดยละเอียดของ FVG

ผู้เขียนอธิบายการผันคำต่างๆ ในหน่วยสร้างคำกริยานี้ และได้ยกตัวอย่างการใช้ FVG ในหน่วยสร้างที่ให้ความหมายทั้ง “กระทำ” (Aktiv) และ “ถูกกระทำ” (Passiv) การปรับเปลี่ยนคำนามจากเอกพจน์ให้เป็นพหูพจน์นั้นว่ากระทำได้หรือไม่ การใช้คำนำหน้านาม (Artikel) การใช้คำบุพบทตลอดจนการใช้รูปปฏิเสธ (Negation) ประกอบหน่วยสร้างคำกริยา โดยยกตัวอย่างประโยคที่เขียนถูกต้องควบคู่กับประโยคที่เขียนผิด ให้ผู้อ่านเข้าใจตำแหน่งของคำในประโยค รวมทั้งสามารถนำไปใช้จริงได้มากยิ่งขึ้น

ในส่วนที่สองของหนังสือเล่มนี้เป็นประมวลศัพท์ FVG โดยผู้แต่งได้รวบรวมคำศัพท์โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรของคำกริยาในหน่วยสร้าง (FV) เมื่อผู้อ่านค้นพบคำกริยาที่ต้องการแล้วจะพบ FVG ตามมาพร้อมความหมายภาษาไทย และจะพบการยกตัวอย่างประกอบ พร้อมคำแปลภาษาไทยของประโยคนั้นด้วย ส่วนคำนามในหน่วยสร้างคำกริยาก็จะเรียงลำดับตามอักษร A – Z เช่นกัน

ลักษณะสำคัญของการสร้างประโยคภาษาเยอรมันคือ คำกริยาซึ่งสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้เรียนชาวไทยมากพอสมควร เพราะนอกจากคำกริยาจะมีความหมายหลากหลายแล้ว ยังสามารถเรียกร่องกรรมของประโยคในจำนวนที่แตกต่างกัน การสืบค้นในพจนานุกรมภาษาเยอรมันทั่วๆ ไป ยังพอจะช่วยผู้เรียนหรือผู้ใช้ภาษาเยอรมันชาวไทยได้ หากแต่ปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้หน่วยสร้างคำกริยาที่ไม่มีความหมายประจำคำในภาษาเยอรมัน หรือ Funktionsverbgefüge ซึ่งมีโครงสร้างของลักษณะ คือ “คำนาม+คำกริยา” และ “บุพบท+คำนาม+คำกริยา” ไม่สามารถค้นหาได้ในพจนานุกรมทั่วไป แม้จะพบบ้างประปรายในพจนานุกรมเล่มใหญ่ แต่ก็ยังคงเป็นปัญหาให้แก่ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ใช้ภาษาเยอรมันชาวไทยเป็นอย่างมากในแง่ของการเข้าใจความหมายที่ถูกต้อง

Funktionsverbgefüge ความเป็นมา-ลักษณะ-ประมวลศัพท์ เป็นหนังสือเล่มแรกๆ ที่เขียนขึ้นโดยนักวิชาการทางด้านภาษาเยอรมันชาวไทย ซึ่งได้อธิบายประวัติความเป็นมา วิธีการทำความเข้าใจความหมายของหน่วยสร้างคำกริยาดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้เขียนได้รวบรวม Funktionsverbgefüge ที่ค้นพบในหนังสือไวยากรณ์ แบบเรียน พจนานุกรม ตลอดจนหนังสืออ้างอิงต่างๆ ไว้มากมายดังได้กล่าวไว้ตอนต้น ซึ่งนอกเหนือจากจะมีการยกตัวอย่างพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยประกอบแล้ว ยังมีดัชนีคำกริยาพร้อมเลขหน้ากำกับเพื่อการค้นหาได้สะดวกยิ่งขึ้น

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้สอนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาในการใช้เป็นเอกสารประกอบการสอนไวยากรณ์เรื่องนี้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างของ FVG ได้ละเอียดกว่าเนื้อหาที่แทรกอยู่เพียงน้อยนิดในแบบเรียนภาษาเยอรมันระดับกลาง รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้นำ FVG ไปใช้ฝึกฝนการเขียนเรียงความภาษาเยอรมัน (Aufsatz) ในรูปแบบต่างๆ ด้วยภาษาระดับทางการให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

สำหรับผู้สอนภาษาเยอรมันในระดับมัธยมศึกษา ก็ยังสามารถหยิบเลือก FVG จำนวนหนึ่งที่มีโครงสร้างไม่สลับซับซ้อนนักมาใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียนให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนภาษาเยอรมันได้เช่นกัน แม้การเรียนการสอนภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนจะไม่มุ่งเน้นทักษะการเขียนมากนัก แต่ก็สมควรที่จะสอนให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างพื้นฐานของ FVG ที่มีความหมายเหมือน และ/หรือ ใกล้เคียงกับคำกริยาปกติคำอื่นๆ รวมถึง FVG ที่ให้ความหมายใหม่ด้วยเช่นกัน เพราะยังพอจะพบหน่วยสร้างคำกริยาประเภทนี้บ้างเล็กน้อยในแบบเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่สำคัญก็คือ ในข้อสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาวิชาภาษาเยอรมัน ก็มักจะพบการใช้ FVG อยู่เสมอ อาจกล่าวได้ว่า หากผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาจะมีไว้ใช้อ่านประกอบเพิ่มเติมก็ถือว่ามิประโยชน์เช่นกัน

สำหรับผู้ประกอบอาชีพต่างๆ เช่น นักแปล ก็สามารถใช้นั่งสือเล่มนี้ค้นหา FVG ที่เหมาะสมในการเรียบเรียงภาษาในฉบับแปลได้เป็นอย่างดี ส่วนผู้ประกอบอาชีพเป็นล่าม ก็เหมาะที่จะเรียนรู้ FVG เพื่อเรียบเรียงประโยคในการเป็นล่ามระดับต่างๆ ทั้งทั่วไป และ ทางกรร นอกจากนั้น ผู้ประกอบอาชีพเป็นมัคคุเทศก์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่องค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องใช้ภาษาเยอรมัน ก็สมควรมีหนังสือ **Funktionsverbgefüge ความเป็นมา-ลักษณะ-ประมวลศัพท์** ไว้เพื่อสืบค้นหรือใช้ประกอบงานด้านเอกสาร หรือการพูดในที่ประชุมชนตามสถานการณ์ต่างๆ หรือแม้แต่สำหรับนักศึกษาชาวเยอรมันที่เรียนภาษาไทยในระดับก้าวหน้า ก็เหมาะที่จะใช้นั่งสือเล่มนี้ศึกษาหน่วยสร้างคำกริยาที่ไม่มีความหมายประจำคำในภาษาเยอรมัน เพื่อเทียบกับภาษาไทย ในฐานะภาษาปลายทาง (Zielsprache) ว่าสื่อความหมายได้ตรง หรือคลาดเคลื่อนจากภาษาต้นทาง (Ausgangssprache) มากน้อยอย่างไรอีกด้วย